



ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ: ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Чешенко Олена Іванівна,
*методистка науково-методичної лабораторії інформатичної, технологічної та STEM-освіти
кафедри методики викладання і змісту освіти
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна*

20 травня 2022 року



У складний для країни воєнний час та високий рівень небезпеки учасників освітнього процесу однією з найактуальніших проблем і предметом першочергової важливості сьогодення закладу освіти є ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ТА ОСВІТЯН.

Ця проблема спонукає до **ПОШУКУ НОВИХ ЕФЕКТИВНИХ технологій, форм і методів** роботи закладу освіти, зумовлює необхідність нового підходу до системи навчання та виховання, розробок та впровадження нових педагогічних технологій, **які сприятимуть цілісному, гармонійному розвитку дітей, їх здоров'ю та благополуччю.**

ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

В цьому контексті важливим постає питання визначення



ІНДЕКСУ ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

як інструменту для самостійного оцінювання

наскільки безпечним і комфортним є заклад освіти

з точки зору всіх зацікавлених сторін,

наскільки ефективна система зміцнення здоров'я

та сприятливе для здоров'я шкільне середовище.

ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ





На рівні закладу освіти **УПРАВЛІНСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ** забезпечує:

- ➔ створення дитиноцентричної здорової школи,
- ➔ належних умов для роботи, навчання та саморозвитку,
- ➔ створення особливого просторового й освітнього середовища,
*де ДИТИНА буде відчувати себе у безпеці
та захищеною на фізичному і психологічному рівнях.*

Адже навчаючись у цей воєнний стан країни,
НАШІ ДІТИ ТА ОСВІТЯНИ
ведуть свою важливу битву за нашу **ДЕРЖАВУ**.

ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ



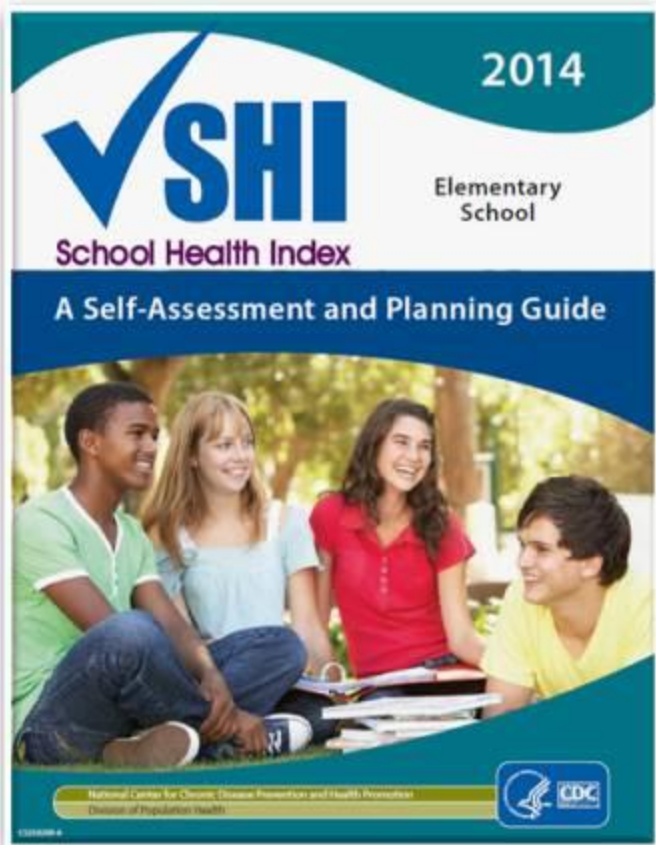
Для контексту України на основі інструменту

School Health Index: a Self-Assessment and Planning Guide /

Індекс здоров'я школи: посібник з самостійного оцінювання та планування Національного центру з профілактики хронічних захворювань і пропагування здорового способу життя (CDC).

розроблено методологію **Індекс здоров'я школи**

для керівників та колективів закладів освіти



National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion. Division of Population Health. School Health Index: A Self-Assessment and Planning Guide, 2014

ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ



За адаптованою методологією **Індекс здоров'я школи (ІЗШ)** у 8 регіонах України було здійснено самостійне оцінювання та означені головні результати у 22 закладах освіти.

Проведена **ПРОЦЕДУРА САМООЦІНЮВАННЯ ІЗШ** надала можливість персоналу цих закладів освіти:

➔ визначити сильні та слабкі сторони з питань здоров'я і безпеки;

➔ розробити план дій для покращення здоров'я й безпеки учня та педагога;

➔ залучати вчителів, батьків, учнів та громаду до процесу вдосконалення навчальних програм та послуг.

ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ



Індекс здоров'я школи складається з восьми модулів, які відповідають восьми компонентам скоординованого процесу для збереження здоров'я у закладі загальної середньої освіти

- 
Модуль 1: Політика закладу загальної середньої освіти щодо здоров'я та безпеки.
- 
Модуль 2: Освіта в галузі здоров'я та безпеки.
- 
Модуль 3: Фізичне виховання та інші програми фізичної активності.
- 
Модуль 4: Послуги з харчування.
- 
Модуль 5: Медична служба ЗЗСО.
- 
Модуль 6: Надання консультаційних, психологічних та соціальних послуг.
- 
Модуль 7: Популяризація здорового способу життя серед працівників ЗЗСО.
- 
Модуль 8: Залучення сім'ї та громади.



Самооцінювання Індексу здоров'я школи

здійснюється на основі розробленого у тематичних таблицях

«Інструмент оцінки: Індекс здоров'я школи»,

який базується на запитаннях,

що стосуються всіх тем щодо здоров'я та безпеки,

так і окремих спрямувань восьми модулів ІЗШ



ІНСТРУМЕНТ ОЦІНКИ: ІНДЕКС ЗДОРОВ'Я ШКОЛИ

Підсумкові тематичні таблиці

У тематичних таблицях Індексу здоров'я школи запитання позначені відповідними скороченнями:

ФА	фізична активність
Х	харчування
ТА	тютюн і алкоголь
ДР	дихальні розлади



Модуль 1: Політика закладу загальної середньої освіти щодо здоров'я та безпеки.



НП.1	Наявні регуляції школи щодо охорони здоров'я та безпеки
НП.2	Учні, батьки, персонал та відвідувачі ознайомлені з регуляціями школи щодо охорони здоров'я та безпеки
НП.3	Позитивний клімат у школі
НП.4	Подолання перешкод на шляху до навчання
НП.5	Місцеві регуляції щодо здорового способу
НП.6	Регуляції щодо стандартних запобіжних заходів
НП.7	Попередження утисків та залякування
НП.8	Активний нагляд
НП.9	Наявний план кризового реагування
НП.10	Залучення учнів до процесу прийняття рішень
Б.1	Безпечне фізичне середовище
Б.2	Підтримання безпечного фізичного середовища
Б.3	Підготовка персоналу у питаннях ненавмисного травмування, насильства та суїциду
ФА.1	Доступ до закладів фізичного виховання у позашкільний час.

ФА.2	Відповідні заклади фізичного виховання.
Х.1	Доступ до безкоштовної питної води
Х.2	Всі продукти харчування, які продаються протягом навчального дня, мають відповідати стандартам здорового харчування.
Х.3	Усі напої, які продаються протягом навчального дня, мають відповідати стандартам здорового харчування.
Х.4	Реклама та просування харчових продуктів і напоїв.
ТА.1	Заборона вживання тютюну та алкоголю серед учнів
ТА.2	Заборона вживання тютюну та алкоголю серед персоналу школи та відвідувачів
ТА.3	Дотримання регуляцій щодо вживання тютюну та алкоголю
ДР.1	Наявні регуляції щодо зберігання та самостійного прийому швидкодійних медикаментів
ДР.2	Професійна підготовка щодо поведінки у випадках гострих дихальних розладів
ДР.3	Дії для покращення якості повітря у приміщеннях
СЗ.1	Відсутність дискримінації на підставі політики та правил закладу щодо ВІЛ-інфекції
СЗ.2	Конфіденційність щодо ВІЛ-статусу
СЗ.3	Підвищення кваліфікації персоналу в питаннях щодо існуючого законодавства та правил з питань ВІЛ
СЗ.4	Підвищення кваліфікації адміністрації та вчителів у з питань ВІЛ, інших ЗПСШ, та запобігання вагітності

ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:



Модуль 2: Освіта в галузі здоров'я та безпеки.

	НП.1	Обов'язковий курс з питань здоров'я та безпеки	НП.8	Підвищення кваліфікації у методиках роботи з класом
	НП.2	Послідовна навчальна програма курсу зі здоров'я, складена у відповідності до державних стандартів	Б.1	Важливі теми щодо запобігання ненавмисному травмуванню та насильству
	НП.3	Стратегії активного навчання	ФА.1	Важливі теми з питань фізичної активності
	НП.4	Можливості для відпрацювання навичок	Х.1	Важливі теми з питань здорового харчування
	НП.5	Завдання, які заохочують взаємодію учнів з родинс та громадою	ТА.1	Важливі теми з питань профілактики вживання тютюну
	НП.6	Дипломовані викладачі з питань здоров'я	ТА.1	Важливі теми з питань профілактики вживання алкоголю
	НП.7	Підвищення кваліфікації з питань здоров'я та безпеки	ДР.1	Обізнаність про захворювання дихальної системи
			СЗ.1	Важливі теми з питань профілактики ВІЛ, інших ЗПСШ та вагітності
				ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:



Модуль 3: Фізичне виховання та інші програми фізичної активності.

	ФА.1	_____ годин фізичного виховання на тиждень	ФА.10	Підвищення кваліфікації вчителів
	ФА.2	Інформація та матеріали для вчителів фізичного виховання	ФА.11	Участь у шкільних спортивних програмах або секціях
	ФА.3	Учні активні принаймні 50% часу уроку	ФА.12	Можливість участі у міжшкільних заняттях спортом
	ФА.4	Індивідуальні плани фізичної активності та занять фізичною культурою	ФА.13	Можливість участі в заходах з фізичної активності до та після навчання
	ФА.5	Оздоровча фізична культура	ФА.14	Проведення активних перерв у класах
	ФА.6	Сприяння реалізації громадських заходів з фізичної культури	ФА.15	Вимоги до підготовки тренерів з видів спорту
	ФА.7	Дипломовані вчителі фізичної культури	ФА.16/ Б.2	Відповідність спортивних закладів/ інвентаря стандартам безпеки
	ФА.8/ ДР.1	Увага до особливих потреб за станом здоров'я	ФА.17/ Б.2	Вимоги до правил безпеки під час занять спортом
	ФА.9/ Б.1/ПР.2	Заходи з безпеки під час занять фізичною культурою	ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:	



Модуль 4: Послуги з харчування.




X.1	Сніданок та обід
X.2	Купівля та приготування здорової їжі
X.3	Популяризація здорового/правильного вибору їжі та напоїв
X.4	Достатня кількість часу для споживання їжі у школі
X.5	Співпраця між персоналом шкільної їдальні та вчителями
X.6	Щорічний безперервний процес навчання та підготовки персоналу шкільної їдальні
X.7/Б.1	Чиста, безпечна, охайна їдальня

ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:



Модуль 5: Медична служба ЗЗСО.

	НП.1	Послуги з охорони здоров'я, які надає шкільна медсестра, працює повний день	A.2	Стратегія лікування учнів з погано контрольованою астмою
	НП.2	Популяризація здоров'я та безпеки серед учнів та їхніх сімей	A.3	Гарантія невідкладного та надійного доступу до швидкодіючих медикаментів для учнів, хворих на астму
	НП.3	Співпраця з іншими працівниками школи	A.4	Можливість навчання для учнів з хронічними захворюваннями щодо правильної поведінки (діабет, астма, серцево-судинні захворювання)
	НП.4	Визначення учнів з хронічними захворюваннями та нагляд за ними		
	НП.5	Запровадження системи перенаправлення	X.1	Стратегія лікування харчової алергії
	НП.6	Інформація про стан здоров'я учнів	X.1	Зусилля щодо боротьби зі вживанням тютюну та алкоголю
	НП.7	Надання консультацій шкільним лікарем	СЗ.1	Зв'язки з дружніми до молоді закладами/клініками, які займаються питаннями статевого та репродуктивного здоров'я
	Б.1	Оцінка кількості травм, отриманих у школі		
	Б.2/ A.1	План дій в надзвичайних ситуаціях		



Модуль 6: Надання консультаційних, психологічних та соціальних послуг.



НП.1	Надання штатним консультантом, соціальним працівником та психологом консультаційних, психологічних та соціальних послуг
НП.2	Популяризація здоров'я, безпеки, та лікування
НП.3	Співпраця з іншими співробітниками школи
НП.4	Визначення та нагляд за учнями з емоційними, поведінковими проблемами
НП.5	Організація системи перенаправлення
НП.6	Допомога учням в умовах змін
Б.1	Виявлення та нагляд за учнями, причетними до випадків насильства
ТА.1	Встановлення випадків вживання тютюну та робота з ними

підсумки колонки:



Модуль 7: Популяризація здорового способу життя серед працівників ЗЗСО.



НП.1	Інформування працівників з питань здоров'я
НП.2	Медогляди для працівників ЗНЗ
НП.3	Заохочення працівників до участі у заходах
НП.4	Програми з управління стресовими ситуаціями для працівників ЗНЗ
Б.1	Тренінг з питань вирішення конфліктних ситуацій
Б.2	Тренінг з надання першої допомоги та СЛР (серцево-легеневої реанімації)

ФА.1	Програми з фізичної активності/фітнесу для працівників
Х.1	Програми з правильного харчування/контролю ваги для працівників
Х.2/ФА.2	Моделювання навичок правильного харчування та фізичної активності
ТА.1	Програми з відмови від вживання тютюну
ДР.1	Програми для працівників з питань контролю/освіти щодо гострих дихальних розладів

ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:



Модуль 8: Залучення сім'ї та громади.



НП.1	Зв'язок з сім'ями
НП.2	Ефективні стратегії виховання дітей
НП.3	Участь сім'ї та громадськості у процесі прийняття рішень у школі
НП.4	Волонтери у родині та громаді
НП.5	Залучення сім'ї до участі у домашньому навчанні
НП.6	Доступ сім'ї та громадськості до шкільної інфраструктури
Х.1	Залучення учнів і їхніх сімей до програм шкільного харчування

ПІДСУМКИ КОЛОНКИ:



Для проведення процедури такого самооцінювання доцільно залучити всіх ключових зацікавлених сторін закладу освіти: адміністрацію школи та вчителів, медичних працівників, учнів та їх батьків, представників громади. Індекс здоров'я школи надає структуроване уявлення про те, як сприймають свій заклад освіти всі зацікавлені сторони.

В основу цієї методології ІЗШ покладені **ПРИНЦИПИ**:
добровільність, участь, самовдосконалення.

На підставі такої оцінки чітко прослідковується
єдина стратегічна політика ЗЗСО щодо формування, збереження, зміцнення і відновлення здоров'я учасників освітнього процесу та їх безпеки, наявність необхідних регуляторних документів з цих питань, скоординованість стратегічної політики «Шкільною службою здоров'я».



**ІНСТРУМЕНТ САМООЦІНКИ
І ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

ЗДІЙСНЕНЕ САМООЦІНЮВАННЯ

за методологією Індекс здоров'я школи

дозволить бачити не тільки не втрачені можливості,

а й перспективу, майбутній стан щодо

захисту, активному відстоюванню здоров'я

для створення основних передумов для здоров'я в ЗЗСО;

надання можливості учасникам освітнього процесу

досягти й реалізувати повністю

свій потенціал здоров'я.





**ІНДЕКС
ЗДОРОВ'Я
ШКОЛИ**

Методологія і результати
самооцінки пілотних закладів
загальної середньої освіти

Освітній компонент
Проєкту МОЗ-ВООЗ
Неінфекційні захворювання:
профілактика та зміцнення
здоров'я в Україні

**НОВА
УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА:
ПРОСТІР ЗДОРОВ'Я**

Збереження та зміцнення здоров'я
у закладах загальної середньої освіти

Результати освітнього компоненту Проєкту МОЗ-ВООЗ
Неінфекційні захворювання:
профілактика та зміцнення здоров'я в Україні

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ



5. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

Розроблено набір інформаційно-просвітницьких матеріалів для підлітків та батьків, а також серія широкоформатних плакатів з ключовими повідомленнями з попередження чинників ризику неінфекційних захворювань для розміщення у закладах освіти.

Гарний настрій - міцне здоров'я!

Думки Найкраще Друзі
Любіше Домашня
Грати

Як батьки та школа можуть допомогти

Підтримуйте інтереси
Сподівайтеся на
Хочете вивести себе з бачення

Любіть нас без умов
Підтримуйте нас
Підтримуйте нас
Знайдіть нас для спілкування

ІОБШ

Тарілка здорового харчування

Здоровий спосіб життя

Правила збалансованого харчування

Пити

Вода

Сніг і цукор

Більше рухайтесь!

ІОБШ

Рухайтесь - це весело!

Цікаві і дружелюбні

Фізична активність - це здорово!

Рухайтесь щодня

Важливі моменти спортивного життя

Важливі моменти спортивного життя

Важливі моменти спортивного життя

РУХАЙСЯ
на кожні
60
хвилин на день

Рухайтесь - це круто!

ІОБШ

8-10 годин сну заряджає!

ДОБРЕ ВИГЛЯДАТИ

ЗДОРОВИЙ СОН ДОПОМАГАЄ

100%

ВЕСЕЛИТИСЯ

ІОБШ

Бажаю творчого натхнення,
здоров'я, терпіння та оптимізму.

Будьте всі здорові!

Дякуємо за увагу!

Все була, є і буде Україна!